

خدا یا چنان کن سرانجام کار تو شنود باشی و ما را رستگار

www.ketab.ir

اصول و مبانی مدیریت از دیدگاه اسلام (میکرو طبقه‌بندی)
کارشناسی ارشد - دکتری

مؤلف: علی اسدی

چاپ هفتم (چاپ اول به صورت میکرو طبقه‌بندی) - زمستان ۱۴۰۰

سرشناسه: اسدی، علی، ۱۳۶۸-

عنوان و نام پدیدآور: اصول و مبانی مدیریت از دیدگاه اسلام (میکرو طبقه‌بندی) کارشناسی ارشد - دکتری / مؤلف علی اسدی.

مدیر تألیف و ویراستاری: زهرا نامی.

مشخصات نشر: تهران: مدرسان شریف، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: [۶]: ۲۸۴ ص: جدول، نمودار: ۲۹×۲۲ س.م.

شابک: 978-622-07-1837-6

وضعیت فهرست نویسی: فیپای مختصر

یادداشت: چاپ هفتم (چاپ اول به صورت میکرو طبقه‌بندی).

شماره کتابشناسی ملی: ۸۵۱۱۱۶۶

اطلاعات رگورد کتابشناسی: فیپا

نام کتاب: اصول و مبانی مدیریت از دیدگاه اسلام (میکرو طبقه‌بندی) کارشناسی ارشد - دکتری

مؤلف: دکتر علی اسدی

مدیر تألیف و ویراستاری: زهرا نامی

ناشر: انتشارات مدرسان شریف

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

نوبت چاپ: هفتم (چاپ اول به صورت میکرو طبقه‌بندی)

تاریخ چاپ: اسفندماه ۱۴۰۰

حروف چینی: واحد تایپ انتشارات مدرسان شریف

چاپ و صحافی: مهدی - مینو

قیمت: ۱۹۰۰۰ تومان

شابک: 978-622-07-1837-6

هر گونه استفاده از مطالب این کتاب اعم از بازنویسی، خلاصه‌سازی، نقل مطالب آموزشی، استفاده از سؤالات یا پاسخ‌ها، برداشت به صورت دست‌نویس، کپی، تکثیر و یا هرگونه چاپ سنتی و دیجیتالی، استفاده به صورت کتاب الکترونیکی، لوح فشرده، قرار دادن مطالب بر روی اینترنت و وب سایت‌ها و یا هرگونه شبکه کامپیوتری دیگر و به طور کل هر گونه استفاده‌ی اشخاص حقیقی و حقوقی در جهت منافع معنوی و مادی خود، بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع و بر اساس بند (۵) ماده ۲۳ قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان و قوانین مربوط به جرایم رایانه‌ای کشور قابل پیگیری در محاکم قضایی می‌باشد.

به نام خدا

«مقدمه مؤلف»

بحث درباره مدیریت از دیرباز مورد توجه بوده است؛ زیرا از روزی که بشر پا به عرصه خاک نهاد و با خانواده و قوم و قبیله زندگی اجتماعی را آغاز نمود، اندیشه مدیریت و سرپرستی همان مجموعه کوچک را در ذهن خود پروراند. ولی مدیریت و سرپرستی باید در راستای نظام ارزشی حاکم حرکت کنند. مدیریت در کشور ما نیز که از این امر مستثنی نیست با توجه به ارزش‌های نظام جمهوری اسلامی و اعتقاد به باورها، عقاید و مناسک دینی، در راستای اسلامی شدن دانش مدیریت حرکت می‌کند. به همین منظور در دهه اخیر بحث مدیریت از دیدگاه اسلام از اهمیت بیشتری برخوردار و در منابع کنکور کارشناسی ارشد و دکتری رشته مدیریت جزو دروس تخصصی مطرح گردید. در همین راستا سعی بر آن شد که در این کتاب به مبانی و اصول مدیریت از دیدگاه اسلام پرداخته شود. پس از بررسی منابع مختلف در این زمینه، کتاب حاضر که خلاصه‌ای از چندین منبع معتبر است در ۱۰ فصل تدوین گردید که در سه فصل ابتدایی بیشتر به فلسفه مدیریت از دیدگاه اسلام (چرایی، چیستی و چگونگی) پرداخته شده است. هر فصل از کتاب حاضر شامل چند درسنامه می‌باشد که در هر درسنامه جزئیات مربوط به یک یا چند مبحث وجود دارد. همچنین تست‌های تألیفی و سؤالات آزمون‌های کارشناسی ارشد و دکتری سال‌های ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۹ با پاسخ‌های کاملاً تشریحی در هر درسنامه به صورت میحی تحت عنوان مثال ارائه شده است که داوطلب می‌تواند میزان اهمیت هر بخش در کنکورهای سنوات قبل را درک کند و بیشتر بر آن مباحث تمرکز کند.

با قطعیت می‌توانم این اطمینان را به داوطلبان بدهم که کتاب حاضر در عین خلاصه بودن، از جامعیت کافی و لازم برخوردار است و کلیه سرفصل‌های این درس در کنکور را پوشش می‌دهد.

در انتهای کتاب سؤالات آزمون‌های کارشناسی ارشد ۱۴۰۰ و دکتری ۱۴۰۱ و ۱۴۰۱ با پاسخ‌های کاملاً تشریحی آورده شده است. در پایان، لازم است از مدیریت محترم انتشارات مدرسان شریف که رهنمودهای ایشان باعث ارتقای کتاب شده است سپاسگزاری نمایم.

همچنین از واحد تألیف و تایپ انتشارات مدرسان شریف که در هر چه بهتر شدن این کتاب از هیچ کوششی دریغ نرزدند کمال تشکر و امتنان را دارم.

یقیناً هر اثری توأم با خطایی است؛ لذا از تمامی صاحب‌نظران و دانشجویان تقاضا دارم هرگونه اشکالی را به آدرس ایمیل Entesharat@modaresanesharif.ac.ir ارسال کنند و یا با شماره تلفن ۶۱۰۹۹-۰۲۱ (روابط عمومی انتشارات مدرسان شریف) تماس حاصل نمایند.

با آرزوی موفقیت

دکتر علی اسدی

فصل اول: جرایبی و ضرورت مدیریت اسلامی

مقدمه	۱
درسنامه: رویکردهای تبیین جرایبی مدیریت اسلامی	۱
رویکرد ابعاد جامعه و جرایبی مدیریت اسلامی	۱
رویکرد سطوح تأثیر و جرایبی مدیریت اسلامی	۲
رویکرد ابعاد تأثیر و جرایبی مدیریت اسلامی	۲
رویکرد محتوایی و جرایبی مدیریت اسلامی	۳
رویکرد نقش محور و جرایبی مدیریت اسلامی	۳
رویکرد منبع محور و جرایبی مدیریت اسلامی	۵
رویکرد مبتنی بر فلسفه بحث	۶
رویکرد حکومتی	۶
رویکرد ایدئولوژیک و جرایبی مدیریت اسلامی	۷

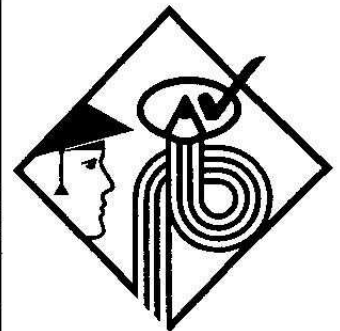
فصل دوم: چیستی و مبانی مدیریت اسلامی

درسنامه (۱): رویکردهای تبیین چیستی مدیریت اسلامی	۸
رویکرد مکتبی و چیستی مدیریت اسلامی	۸
رویکرد ایدئولوژیک و چیستی مدیریت اسلامی	۹
رویکرد ترکیبی و چیستی مدیریت اسلامی	۱۰
رویکرد فرهنگی و چیستی مدیریت اسلامی	۱۱
رویکرد تطبیقی و چیستی مدیریت اسلامی	۱۱
رویکرد تقییدی و چیستی مدیریت اسلامی	۱۳
رویکرد فلسفی و چیستی مدیریت اسلامی	۱۴
رویکرد کلامی و چیستی مدیریت اسلامی	۱۴
درسنامه (۲): رویکردهای علم دینی (مدیریت اسلامی)	۱۵
دیدگاهها نسبت به علم دینی	۱۶
درسنامه (۳): تبیین علم دینی و مدیریت اسلامی	۲۰
علم دینی چیست؟	۲۰
تبیین ماهیت دین	۲۱
رابطه علم و دین	۲۵
درسنامه (۴): تبیین مدیریت از دیدگاه اسلام	۲۹
مفهوم مدیر اسلامی	۳۰
شایستگی مدیران از منظر نهج البلاغه	۴۳
درسنامه (۵): اندیشمندان مدیریت اسلامی	۴۵
اندیشمندان متقدم مدیریت اسلامی	۴۵
اندیشمندان معاصر مدیریت اسلامی	۵۱

فصل سوم: مفروضات بنیادین و چگونگی مدیریت اسلامی

مقدمه	۵۲
درسنامه (۱): هستی شناسی	۵۳
درسنامه (۲): شناخت شناسی	۵۴
مفهوم و اهمیت شناخت	۵۴
مفروضات اسلامی شناخت	۵۴
نظریه های شناخت	۵۵
دیدگاه قرآن کریم درباره علم و جهل انسان از بدو تولد	۵۶

مدرس ان

صفحه	عنوان
۵۷	درسنامه (۳): روش‌شناسی.....
۵۷	تقسیم‌بندی اصحاب معرفت.....
۵۷	روش‌های معرفت‌شناسی از دیدگاه کشفی.....
۵۸	ابزارهای شناخت در حوزه مدیریت اسلامی.....
۶۳	درسنامه (۴): انسان‌شناسی.....
۶۳	جایگاه و اهمیت انسان‌شناسی در مدیریت اسلامی.....
۶۴	درسنامه (۵): ارزش‌شناسی.....
۶۴	ارزش.....
۶۴	انواع ارزش‌ها.....
۶۶	نظام ارزشی اسلام.....
	فصل چهارم: سازمان‌شناسی از دیدگاه اسلام
۶۷	درسنامه (۱): تبیین مفهوم سازمان.....
۶۷	تعریف سازمان اسلامی و غربی.....
۶۹	فلسفه وجودی سازمان از دیدگاه اسلام.....
۷۳	درسنامه (۲): ماهیت سازمان از دیدگاه اسلام.....
۷۴	سازمان توحیدی.....
۷۶	سازمان اسوه.....
۷۷	سازمان ابزاری برای تحقق حیات طیبه.....
۷۹	سازمان انعطاف‌پذیر و پویا.....
۸۰	درسنامه (۳): ابعاد سازمان از دیدگاه اسلام.....
۸۰	نوع‌شناسی سازمان‌های اسلامی.....
۸۱	عناصر سازمان از دیدگاه اسلام.....
۸۲	اهداف و سیاست‌های سازمان در اسلام.....
	فصل پنجم: مبانی برنامه‌ریزی در مدیریت اسلامی
۸۷	درسنامه (۱): تبیین مفهوم برنامه‌ریزی.....
۸۷	برنامه‌ریزی چیست؟.....
۸۹	درسنامه (۲): تعاریف و نوع‌شناسی برنامه‌ها در مدیریت اسلامی.....
۹۱	احکام حکومتی به مثابه برنامه‌های تاکتیکی.....
۹۳	درسنامه (۳): اصول برنامه‌ریزی.....
۹۸	درسنامه (۴): برنامه‌ریزی بر مبنای اقتصاد مقاومتی.....
۹۸	پارادایم جهانی شدن در مقابل اقتصاد مقاومتی.....
۹۹	درسنامه (۵): مدیریت زمان.....
۱۰۰	درسنامه (۶): بیت‌المال، برنامه‌ریزی مالی و بودجه‌بندی.....
۱۰۱	اصول مالیه عمومی از دیدگاه حضرت علی (ع).....
۱۰۱	قاعده الخراج بالضمن.....
	فصل ششم: مبانی تصمیم‌گیری در مدیریت اسلامی
۱۰۳	درسنامه (۱): اهمیت و مبانی تصمیم‌گیری از دیدگاه اسلام.....
۱۰۳	اهمیت تصمیم‌گیری.....
۱۰۳	مبانی سیاستگذاری و تصمیم‌گیری از دیدگاه اسلام.....
۱۰۵	درسنامه (۲): موقعیت‌شناسی تصمیم‌گیری از دیدگاه امام علی (ع).....

مدرسان شریف

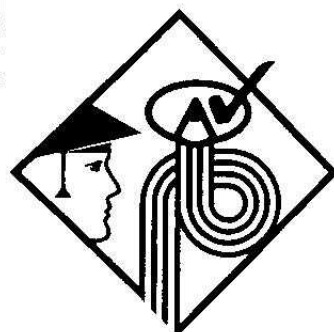
عنوان	صفحه
درسنامه (۳): فرایند و لوازم تصمیم‌گیری.....	۱۰۷
مراحل تصمیم‌گیری.....	۱۰۷
لوازم تصمیم‌گیری.....	۱۰۸
درسنامه (۴): تصمیم‌گیری بر مبنای مصلحت.....	۱۱۲
مفهوم‌شناسی مصلحت.....	۱۱۲
نوع‌شناسی مصالح.....	۱۱۳
منابع و ضوابط تشخیص مصلحت.....	۱۱۴
درسنامه (۵): مدیریت و تصمیم‌گیری در شرایط فتنه.....	۱۱۸
رویداد فتنه.....	۱۱۸
علل پیدایش فتنه.....	۱۱۸
راهبردهای مدیریت در شرایط فتنه.....	۱۲۰
درسنامه (۶): تصمیم‌گیری بر مبنای توکل.....	۱۲۲
مفهوم توکل.....	۱۲۲
اهمیت و ضرورت توکل بر مبنای آیات قرآن.....	۱۲۲
ابعاد توکل.....	۱۲۳
فصل هفتم: مبانی سازماندهی در مدیریت اسلامی	
درسنامه (۱): مفهوم‌شناسی سازماندهی.....	۱۲۵
سازماندهی در خلقت.....	۱۲۵
سازماندهی اسلامی در مدیریت انبیاء.....	۱۲۵
درسنامه (۲): ساختار سازمانی و سلسله‌مراتب مدیریت در اسلام.....	۱۲۷
مدیریت توحیدی.....	۱۲۸
مدیریت نبوی.....	۱۲۹
مدیریت علوی.....	۱۳۳
مدیریت فقهی.....	۱۳۳
درسنامه (۳): قوانین و مقررات.....	۱۳۹
ماهیت قوانین و مقررات از دیدگاه قرآن کریم.....	۱۴۰
ویژگی‌های قوانین کارآمد بر مبنای آموزه‌های قرآن کریم.....	۱۴۱
نوع‌شناسی قوانین در مدیریت اسلامی.....	۱۴۳
درسنامه (۴): اصل سلسله‌مراتب.....	۱۴۵
اصل سلسله‌مراتب از دیدگاه امام علی (ع).....	۱۴۵
درسنامه (۵): اصل مسئولیت و پاسخگویی.....	۱۴۶
درسنامه (۶): اصل تقسیم کار عادلانه.....	۱۴۸
درسنامه (۷): اصل اختیار و قدرت.....	۱۴۹
ابعاد قدرت و اختیار مدیریت.....	۱۵۰
فصل هشتم: رهبری در سازمان آخرت‌گرا	
درسنامه (۱): مفهوم رهبری سازمانی.....	۱۵۳
اصول سازمانی نشأت گرفته از اصل هدایت.....	۱۵۴
جایگاه رهبری از دیدگاه نجم‌الدین رازی.....	۱۵۵
تبیین مفهوم و جایگاه رهبری از منظر آیات قرآن.....	۱۵۵
اهمیت رهبری در اسلام.....	۱۵۶

مدرسان شریف

صفحه	عنوان
۱۵۷	درسنامه (۲): ارتباطات رهبر - پیرو
۱۵۸	رویکردهای ارتباطات رهبر - پیرو
۱۵۹	حقوق و تکالیف متقابل رهبر و پیرو
۱۶۰	حقوق و تکالیف رهبر در قبال پیرو
۱۶۲	حقوق و تکالیف پیرو در قبال رهبر
۱۶۴	درسنامه (۳): نوع‌شناسی پیروان
۱۶۷	درسنامه (۴): سبک‌های رهبری در مدیریت اسلامی
۱۶۷	سبک رهبری ناصحانه
۱۶۸	سبک رهبری رحمانی
۱۷۲	سبک مدیریت جهادی
۱۷۴	سبک رهبری تعاون‌محور
۱۷۵	سبک رهبری مشفقانه
۱۷۶	سبک رهبری صبورانه
۱۷۷	سبک رهبری مراوده‌ای
۱۷۷	سبک رهبری اعتدالی
۱۷۸	سبک رهبری خدمت‌گزار
	فصل نهم: مبانی رفتارشناسی در مدیریت اسلامی
۱۷۹	درسنامه (۱): مبانی رفتار سازمانی در سازمان آخرت‌گرا
۱۸۰	مراحل تحولی تحقق رفتار ارادی
۱۸۲	نوع‌شناسی فرهنگ انسانی از منظر خواجه نصیرالدین طوسی
۱۸۴	درسنامه (۲): ادراکات انسانی
۱۸۴	دیدگاه‌ها نسبت به ماهیت ادراک
۱۸۵	سطوح ادراک
۱۸۷	مراحل ادراک
۱۸۸	نظریه اعتباریات و ادراک انسانی
۱۹۱	درسنامه (۳): نیت یا انگیزش
۱۹۱	ماهیت نیت و انگیزه در اسلام
۱۹۲	نیازهای انسانی و انگیزش در کار
۱۹۷	مفروضات اساسی سلسله‌مراتب نیازها
۲۰۰	درسنامه (۴): تبیین شخصیت از دیدگاه اسلام
۲۰۰	تعریف و ابعاد شخصیت در اسلام
۲۰۳	عناصر شخصیت
۲۰۳	عوامل مؤثر بر شخصیت
۲۰۳	نظام‌های روانی
۲۰۴	درسنامه (۵): نوع‌شناسی رفتار
۲۰۴	منش‌های رفتاری
۲۰۵	رفتار و جلوه‌های آن در سازمان
۲۰۵	مدیریت رفتار سازمانی در سطح فردی
۲۰۷	اقسام مثالطیات
۲۰۸	درسنامه (۶): بهداشت روان از طریق مدیریت استرس
۲۱۲	درسنامه (۷): عدالت سازمانی
۲۱۳	مزایای عدالت از دیدگاه حضرت علی (ع)
۲۱۳	نوع‌شناسی عدالت از منظر نهج‌البلاغه
۲۱۳	مکاتب عدالت‌ورزی در قلمرو فلسفه سیاسی

مدرسان شریف

صفحه	عنوان
۲۱۵	درسنامه (۸): اعتمادسازی و تعهد سازمانی
۲۱۵	اعتماد سازمانی
۲۱۹	تعهد سازمانی
۲۳۱	درسنامه (۹): ارتباطات سازمانی
۲۳۱	مهارت‌های ارتباطات انسانی
۲۳۶	مجارى ارتباطی
۲۳۷	درسنامه (۱۰): فرهنگ سازمانی
۲۳۲	درسنامه (۱۱): مدیریت تعارض
۲۳۵	استراتژی‌های مدیریت تعارض
	فصل دهم: مدیریت منابع انسانی، کنترل و نظارت در سازمان‌های آخرت‌گرا
۲۳۹	درسنامه (۱): تبیین مفهوم منابع انسانی از دیدگاه اسلام
۲۳۹	ماهیت منابع انسانی از دیدگاه اسلام
۲۳۹	هدف از آفرینش انسان
۲۴۰	ابعاد وجودی انسان
۲۴۰	ویژگی‌های منابع انسانی
۲۴۲	منابع انسانی کارآمد
۲۴۶	درسنامه (۲): تبیین رابطه بین شغل و شاغل
۲۴۶	اهمیت شغل و انطباق آن با شاغل
۲۴۶	شرایط احراز در مشاغل
۲۴۷	شایسته‌سالاری
۲۵۰	جنسیت و شغل
۲۵۰	انتخاب و انتصاب مدیران
۲۵۰	جانشین‌پروری
۲۵۱	جابه‌جایی، عزل و اخراج
۲۵۲	درسنامه (۳): جامعه‌پذیری سازمانی
۲۵۴	درسنامه (۴): آموزش و توسعه منابع انسانی
۲۵۴	آموزش از طریق روش تمثیل
۲۵۴	آموزش از طریق روش داستان‌گویی
۲۵۵	آموزش از طریق روش موردکاوی
۲۵۶	درسنامه (۵): ارزیابی عملکرد
۲۵۶	قواعد و ضوابط ارزیابی عملکرد منابع انسانی
۲۵۷	مدیریت پاداش
۲۵۸	انواع کنترل سازمانی
۲۵۹	استراتژی‌های کنترل سازمانی
۲۶۱	اصول و قواعد کنترل و نظارت در سازمان‌های آخرت‌گرا
۲۶۷	استراتژی‌های انضباط سازمانی
۲۶۹	سؤالات آزمون دکتری ۱۴۰۰
۲۷۰	پاسخنامه آزمون دکتری ۱۴۰۰
۲۷۳	سؤالات آزمون کارشناسی ارشد ۱۴۰۰
۲۷۵	پاسخنامه آزمون کارشناسی ارشد ۱۴۰۰
۲۸۰	سؤالات آزمون دکتری ۱۴۰۱
۲۸۱	پاسخنامه آزمون دکتری ۱۴۰۱
۲۸۴	منابع و مراجع

مدرس شریف

